

STUDIJŲ DALYKO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Padalinys
FLG8010	10	Vytauto Didžiojo universitetas	Humanitarinių mokslų fakultetas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

DOKTORANTŲ SEMINARAS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

SEMINAR OF DOCTORAL STUDENTS

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	2,25
Konsultacijos	2
Seminarai	2,53
Individualus darbas	3,22

Anotacija lietuvių kalba

Doktorantų seminaras yra doktorantūros studijų kursas, siekiantis kelių tikslų. Pirmą, jį sudarantis paskaitų ciklas suteikia galimybę pristatyti jiems naujų akademinio diskurso žanrų (disertacijos, mokslinio projekto aprašymo ir kt.) rengimo specifiką ir lanksčiai sieti doktorantūros studijas su konkrečia jų tiriamojo darbo tema. Disertacijos objekto, tikslo, uždavinių, metodų, teorinių nuostatų, vartojamų terminų, struktūros ir kt. svarstymas verčia doktorantą jau pirmaisiais doktorantūros metais susitelkti ties konkrečia tema ir parengti šias darbo dalis: preliminarų darbo įvadą, išivaizduojamą jo struktūrą, turimos (perskaitytos ar skaitytinios) literatūros sąrašą, darbe vartojamų specifinių terminų žodyną, o taip pat darbo santrauką bei turimus priedus. Antra, doktorantai yra skatinami stažuotis užsienyje bei dalyvauti bendro pobūdžio mokslininkui reikalingus gebėjimus ugdančiuose mokymuose, seminaruose, taip pat susipinti su VDU bibliotekos teikiamomis paslaugomis ir informacija apie mokslo komunikacijos ypatumus.

Anotacija anglų kalba

Doctoral seminar consists of a series of lectures and practical seminars dealing with academic discourse and its genres (dissertation, project proposal, etc.) new to the students. The theory of academic discourse is closely linked with students' specific research topics that are presented during the seminars focusing on the meta-level discussions, i. e. objects of investigation, aims and objectives, methods and theories, research questions, terminology, structure, etc. of the dissertation. The academic part can include short-time workshops or practical courses meant to develop general skills of a researcher. One workshop on research information retrieval and processing organized by the library of Vytautas Magnus University, is an obligatory part of the course. The course is made up of two parts. The first part is meant to develop general dissertation writing skills for all the students in Lithuanian philology, in the second part linguists and literary students split in order to better specialize in their respective fields.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Pirmaisiais studijų metais doktorantai laiko egzaminus, todėl mažiau laiko skiria disertacijai. Jiems būtina kuo anksčiau pradėti rašyti disertacijos tekstą, ypač įvadinę jo dalį, kuri gali lemti vėlesnius tyrimus. Kadangi tokios apimties ir analizės gilumo darbo jie nėra rengę, būtinas kursas, kurio metu jie pradėtų modeliuoti, rengti ir pristatyti kolegoms savo darbą.

Dalyko tikslai

Šiuo kursu siekiama padėti jiems perprasti disertacinio darbo rengimo ypatumus, išmanyti bendrąjį akademinį diskursą ir suformuluoti teorines ir metodologines savo tyrimo nuostatas.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Disertacijos rengimo etapai, įvado apmatai: temos formulavimas, problemos kėlimas, objekto ir metodo paieškos. Metodo ir jo refleksijos svarba, metodų sąveika ir komplimentarumas.

II tema. Teorinės literatūros paieška, skaitymas, konspektavimas: mokslinės literatūros ir šaltinių radimo, analizės ir referavimo ypatumai.

III tema. Disertacijos struktūra, argumentavimo būdai. Principas „vienas darbas – vienas argumentas“

IV tema. Terminija ir akademinis disertacijos stilius ir šnekos aktai. Metakalba. Disertacijos vizualumas.

V tema. Mokslinio tyrimo struktūra: problemos formulavimas, ištirtumas, metodologija.

VI tema. Teorinės literatūros apžvalga, jos struktūravimas, diskusinis pristatymo pobūdis.

VII tema. Disertacijos kalba ir vizualizacija.

Studijų pasiekimų vertinimas

Tarpinis atsiskaitymas – 50 %, egzaminas – 50 % galutinio pažymio.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Hoffstee, E. (2006) Constructing a Good Dissertation. A Practical Guide to Finishing a Master's, MBA or PhD on Schedule. 2006.
2.	Rienecker, Lotte, ir Jorgensen, Peter Stray. <i>Kaip rašyti mokslinį darbą</i> . Aidai, 2003.
3.	Swales, J. M., & Feak, C. B. (1994). <i>Academic writing for graduate students: Essential tasks and skills</i> . The University of Michigan Press: Ann Arbor
4.	Swales, J. M., & Feak, C. B. (2009). <i>Abstracts and the writing of abstracts</i> . Michigan: The University of Michigan press.
5.	Šinkūnienė, J. (2014) Lietuviškojo humanitarinių ir socialinių mokslų diskurso ypatybės, Vilnius: VU leidykla.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Hyland, K. (2011). Academic discourse. In K. Hyland, & B. Paltridge (Eds.), <i>The Continuum companion to discourse analysis</i> (pp. 171–184). London/New York: Continuum.
2.	Linkevičienė, N., & Šinkūnienė, J. (2012). <i>Asmeniniai įvardžiai mokslo kalboje</i> . Kalbotyra, 64(3), 78–102.
3.	Marcinkevičienė, R. (2008). <i>Žanro ribos ir paribiai. Spaudos patirtys</i> . Vilnius: Versus Aureus.
4.	Wallwork, A. (2011). <i>English for writing research papers</i> . New York: Springer.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Rūta Petrauskaitė	VDU	Prof. habil. dr.	ruta.petrauskaitė@vdu.lt

STUDIJŲ DALYKO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
FLG9001	10	Vytauto Didžiojo universitetas Lietuvių kalbos institutas Klaipėdos universitetas		

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

SPECIALUSIS DALYKAS DISERTACIJOS TEMA

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

SPECIAL COURSE ON THE TOPIC OF DISSERTATION

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	2,25
Seminarai	2,53
Konsultacijos	2
Individualus darbas	3,22

Anotacija lietuvių kalba

Šis dalykas skirtas filologijos mokslo krypties doktorantūros studijų programos studentams. Jo tikslas – suteikti teorinius ir metodinius pagrindus, reikalingus moksliniam disertacijos tyrimui. Šio kurso metu daugiausia dėmesio skiriama: 1) teoriniams filologijos krypties mokslinių tyrimų klausimams pristatyti; 2) filologijos krypties mokslinių tyrimų metodologijai.

Anotacija anglų kalba

This subject is aimed at the students of doctoral studies in philology. The main purpose is provide the theoretical and methodical foundations needed for dissertation scientific research. It focuses on: 1) the overview of the theoretical verb semantic relations; 2) create semantic research methodology.

Dalyko tikslai

Jo tikslas – suteikti teorinius ir metodinius pagrindus, reikalingus moksliniam disertacijos tyrimui.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

Dalyko turinį ir studijų metodus lemia specialiojo dalyko tema.

Studijų pasiekimų vertinimas

Nustato doktoranto vadovas.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr. Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.

Doktoranto vadovas rekomenduoja literatūrą, atsižvelgdamas į specialaus dalyko temą.

Papildoma literatūra

Eil. Nr. Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.

Doktoranto vadovas rekomenduoja literatūrą, atsižvelgdamas į specialaus dalyko temą.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Doktoranto vadovas			

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Padalinys
FLG9009	5	Vytauto Didžiojo universitetas	Skaitmeninių išteklių ir tarpdisciplininių tyrimų institutas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

DUOMENŲ ANALIZĖS METODAI

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

METHODS OF DATA ANALYSIS

Studijų būdas	Kreditai
Teorinės ir metodologinės literatūros studijos ir aptarimas – seminarai	0,84
Duomenų analizės metodų testavimas – konsultacijos	2,25
Rašto darbas disertacijos duomenų tema – individualus darbas	1,91

Anotacija lietuvių kalba

Šis dalykas skirtas filologijos srities kalbotyros krypties doktorantūros studentus supažindinti su pažangiausiomis skaitmeninėmis technologijomis ir sudėtingais duomenų analizės metodais, naudojamais analizuojant tekstais pagrįstus duomenis. Didžiųjų duomenų, dirbtinio intelekto, dirbtinių neuroninių tinklų ir kalbos technologijų taikymas leidžia tyrinėti kalbos reiškinius ir tekstų semantiką naujais aspektais, platesne aprėptimi ir tiksliau nei iki šiol, integruojant kiekybinius ir kokybinius tyrimų metodus. Nors kiekybinė ir kokybinė duomenų įvairovė yra labai didelė, tačiau esama ir bendrų, visiems mokslinių tyrimų duomenims svarbių temų – teisinių, metodologinių ir technologinių. Jos pristatomos privalomoje kurso dalyje. Specialioji dalis suteikia galimybę labiau orientuotis į kurso dalyvių duomenų specifiką.

Anotacija anglų kalba

This course is designed to introduce PhD students in the field of Linguistics to cutting-edge digital technologies and sophisticated data analysis techniques used in the analysis of text-based data. The application of big data, artificial intelligence, artificial neural networks and language technologies allows the study of linguistic phenomena and textual semantics to be carried out in new dimensions, with a broader scope and greater precision than before, integrating quantitative and qualitative research methods. While the variety of quantitative and qualitative data is very large, there are common themes that are relevant to all research data – legal, methodological and technological. These are presented in the compulsory part of the course. The optional part allows for a more specific focus on the data specificities of the course participants.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Šiandieniniai moksliniai tyrimai yra beveik išimtinai paremti duomenimis (data-driven research), gaunamais, apdorojamais ir analizuojamais pasitelkus modernias skaitmenines technologijas. Kalbos ir tekstų analizei paremti duomenys sudaro didelę duomenų dalį, jiems taikomi specifiniai tyrimo

metodai ir technologijos, kurias būtina gerai suprasti ir įvaldyti prieš atliekant tyrimus. Ankstesnėse filologijos studijų pakopose duomenų analizės kursai nėra dėstomi.

Dalyko tikslai

Dalyko tikslas – supažindinti su naujausiais duomenų išgavimo, apdorojimo ir analizės metodais, jų taikymo galimybėmis doktorantų tyrimuose.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

Bendroji dalis

Saulė Milčiuvienė

Europos Sąjungos atvirojo mokslo strategija ir politika
Duomenų teisinis reguliavimas ir akademinė etika

Jurgita Vaičenonienė

Kalbos duomenų valdymas ir saugojimas
Humanitarinių ir socialinių mokslų mokslinių tyrimų infrastruktūros

Andrius Utkas

Kalbos technologijos
Kiekybinių ir kokybinių metodų integracija kalbos technologijose

Darius Amilevičius

Kiekybinių ir kokybinių metodų integracija dirbtiniuose neuroniniuose tinkluose ir dirbtinio intelekto technologijose
Kalba ir dirbtinis intelektas

Specialioji dalis¹

Saulė Milčiuvienė

Asmens duomenų tvarkymo principai pagal BDAR
Mokslinių tyrimų duomenų teisinio reguliavimo aspektai
Intelektinė nuosavybė ir duomenys
Duomenų bazių teisinis reguliavimas
Atvirųjų duomenų direktyva ir Duomenų valdymo aktas: nauji standartai duomenų prieigai ir dalijimuisi ES
Duomenų aktas ir Dirbtinio intelekto aktas: duomenų valdymo ir saugos nauji standartai ES teisėje

Jurgita Vaičenonienė

FAIR principai: atvirų ir pakartotinai naudojamų duomenų samprata
Duomenų gyvavimo ciklas ir metaduomenys: nuo duomenų rinkimo iki ilgalaikio išsaugojimo.
Duomenų valdymo planai: struktūruotas požiūris į mokslinių tyrimų duomenis
Duomenų saugyklos ilgalaikiam duomenų išsaugojimui ir sklaidai
Mokslinių tyrimų infrastruktūros: prieiga prie išteklių ir paslaugų
CLARIN ERIC: bendrųjų kalbos išteklių ir technologijų infrastruktūra humanitariniams ir socialiniams mokslams
Kalbos išteklių ir analizės įrankių pavyzdžių demonstracija

Andrius Utkas

Didieji duomenys, tekstynai ir garsynai
Daugiakalbiai duomenys, lygiagretūs tekstynai ir mašininis vertimas
Tekstynų lingvistika ir kiekybiniai teksto analizės metodai
Kokybinė tekstų analizė ir anotavimas
Skaitmeninė humanitarika

¹ Pasirenkama viena temų grupė.

Darius Amilevičius

Didieji kalbos modeliai: architektūros, pritaikymas kalbos analizei ir generavimui
Generuojančio dirbtinio intelekto rūšys, galimybės ir iššūkiai
Teksto semantika. Teksto semantikos uždaviniai, vektoriniai kalbos modeliai
Didelio masto kalbos modeliai ir generatyvusis DI
Semantinė analizė ir gilus kalbos supratimas
Daugiakalbis natūralios kalbos apdorojimas ir modelių perkėlimas tarp kalbų.
Automatinis santraukų kūrimas ir pažangūs teksto generavimo metodai

Studijų pasiekimų vertinimas

Teorinės ir metodologinės literatūros studijos ir aptarimas 25%
Duomenų analizės metodų testavimas 25%
Rašto darbas disertacijos duomenų tema 50%

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
	Bendroji dalis Saulė Milčiuvienė UNESCO Recommendation on Open Science, https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379949?posInSet=3&queryId=4e9e5e25-46d0-428c-86ae-4191da67426c Publications Office of the European Union and Graux, H., Report on granular data governance systems for open data – A primer on the impact of the data governance act on open data ecosystems, Publications Office of the European Union, 2024, https://data.europa.eu/doi/10.2830/796169 Publications Office of the European Union and Graux, H., What is data ownership, and does it still matter under EU data law? – An exploration of traditional concepts of data ownership, and of the expected impact of the Data Act, Publications Office of the European Union, 2024, https://data.europa.eu/doi/10.2830/052185 Jurgita Vaičenonienė Engelhardt, C. et al. 2022. <i>How to be FAIR with your data A teaching and training handbook for higher education institutions</i>. Georg-August-Universität Göttingen. https://univerlag.uni-goettingen.de/bitstream/handle/3/isbn-978-3-86395-539-7/Engelhardt_FAIR.pdf?sequence=1&isAllowed=y Van der Lek and Fišer, D. 2021. <i>Introduction to Language Data: Standards and Repositories</i>. https://upskillsproject.eu/project/standards_repositories/ Andrius Utkā Jurafsky, D. ir James H. Martin (2025) <i>Speech and Language Processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics, and Speech Recognition with Language Models</i> (3rd draft. ed). Access online: https://web.stanford.edu/~jurafsky/slp3/ . Utkā, A., Valūnaitė-Oleškevičienė, G., Gaidienė, A. 2024. Digital humanities overview in Lithuania: heritage and language resources. <i>Baltic Journal of Modern Computing</i> 12(4) Darius Amilevičius Bhuyan, B. P., et al. <i>Neuro-Symbolic Artificial Intelligence: Bridging Logic and Learning</i>. Springer, 2024 Garcez, A. S. d., Lamb, L. C., & Gabbay, D. M. <i>Neural-Symbolic Cognitive Reasoning</i>. Springer, 2009 Jurafsky, D. ir James H. Martin (2025) <i>Speech and Language Processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics, and Speech Recognition with</i>

Language Models (3rd draft. ed). Access online: <https://web.stanford.edu/~jurafsky/slp3/>
Mitkov, R. (Ed.). *The Oxford Handbook of Computational Linguistics* (2nd ed.). Oxford University Press, 2022

Specialioji dalis

Saulė Milčiuvienė

European Commission: Directorate-General for Justice and Consumers, Collecting and using equality data in full compliance with EU General Data Protection Regulation and national data protection rules, Publications Office of the European Union, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/9633467>,

European Commission: Directorate-General for Research and Innovation and Eechoud, M. v., Study on the Open Data Directive, Data Governance and Data Act and their possible impact on research, Publications Office of the European Union, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/71619>

European Commission: Directorate-General for Research and Innovation, *Improving access to and reuse of research results, publications and data for scientific purposes – Study to evaluate the effects of the EU copyright framework on research and the effects of potential interventions and to identify and present relevant provisions for research in EU data and digital legislation, with a focus on rights and obligations*, Publications Office of the European Union, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/633395>

Jurgita Vaičenonienė

Hinrichs, E., and Krauwer, S. 2014. The CLARIN Research Infrastructure: Resources and Tools for e-Humanities Scholars. *Proceedings of the 9th Language Resources and Evaluation Conference (LREC)*. <https://aclanthology.org/L14-1261>

European Research Infrastructure Landscape. <https://www.esfri.eu/esfri-roadmap>

Petrauskaitė, R., Amilevičius, D., Dadurkevičius, V., Krilavičius, T., Raškinis, G., Utkā, A. ir Vaičenonienė, J. "CLARIN-LT: Home for Lithuanian Language Resources". *CLARIN: The Infrastructure for Language Resources*, edited by Darja Fišer and Andreas Witt, Berlin, Boston: De Gruyter, 2022, pp. 511-536. <https://doi.org/10.1515/9783110767377-020>

Wilkinson, M. D., et al. 2016. The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship. *Scientific Data*, 3(1). <https://doi.org/10.1038/sdata.2016.18>

Andrius Utkā

Bird, S., Klein, E., ir Loper, E. 2009. *Natural language processing with Python*. O'Reilly Media.
Dobson, James E. 2019. *Critical digital humanities: the search for a methodology*. University of Illinois Press.

Hapke, H., Lane, H. ir Howard C., *Natural Language Processing in Action: Understanding, analyzing, and generating text with Python*, Manning, 2019.

Darius Amilevičius

Thimira Amaratunga. *Understanding Large Language Models: Learning Their Underlying Concepts and Technologies*. Apress, 2023.

Li Deng, Yang Liu (Eds.). *Deep Learning in Natural Language Processing*. Springer, 2018.

Shashi Narayan, Claire Gardent. *Deep Learning Approaches to Text Production*. Springer, 2020

Ian Goodfellow, Yoshua Bengio, Aaron Courville. *Deep Learning*. MIT Press, 2016

Mohammad Taher Pilehvar, Jose Camacho-Collados. *Embeddings in Natural Language Processing: Theory and Advances in Vector Representations of Meaning*. Springer, 2022.

Jacob Eisenstein. *Introduction to Natural Language Processing*. MIT Press, 2019.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Saulė Milčiuvienė	VDU	doc. dr.	saule.milciuviene@vdu.lt
2.	Jurgita Vaičenonienė	VDU	doc. dr.	jurgita.vaicenoniene@vdu.lt

3.	Andrius Utkā	VDU	doc. dr.	andrius.utka@vdu.lt
4.	Darius Amilevičius	VDU	doc. dr.	darius.amilevicius@vdu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Padalinys
FLG8009	5	Klaipėdos universitetas	Humanitarinių ir socialinių mokslų fakultetas
		Lietuvių kalbos institutas	Bendrinės kalbos tyrimų centras Geolingvistikos tyrimų centras Terminologijos centras
		Vilniaus universitetas	Šiaulių akademija
		Vytauto Didžiojo universitetas	Humanitarinių mokslų fakultetas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

ŠIUOLAIKINĖS KALBOTYROS TEORIJOS IR METODOLOGIJOS

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

THEORIES AND METHODOLOGIES IN CONTEMPORARY LINGUISTICS

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	2,25
Konsultacijos	0,91
Seminarai	0,84
Individualus darbas	1

Anotacija lietuvių kalba

Šis dalykas, skirtas filologijos mokslo krypties doktorantūros studijų programos studentams, supažindina su mokslinių tyrimų metodologija – teorija ir praktika. Atsižvelgiant į jungtinę doktorantūrą sudariusių institucijų poreikius ir tikslingesnio pasirinkimo galimybes, dalyko tematika apima ne tik bendrąją kurso dalį, privalomą visiems doktorantūros studijų studentams, bet ir pasirenkamąją specialiąją pagal doktorantų tyrimų kryptį ir sritį. Taigi doktorantui suteikiama didesnė kūrybinė mokslinės veiklos laisvė.

Anotacija anglų kalba

This course, designed for PhD students in Philology, introduces the theory and practice of research methodology. In order to meet the needs of the institutions that form the joint doctoral programme and to allow for more targeted choices, the subject matter includes not only the general part of the course, which is compulsory for all doctoral students, but also an optional part, depending on the doctoral student's field of research and area of interest. This gives the doctoral student greater creative freedom in his/her research activities.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Filologijos doktorantūros studentai turi išmanyti šiuolaikinės kalbotyros teorijas ir metodologijas, nacionalinį ir pasaulinį kontekstą, kad galėtų įvertinti ir pasirinkti tinkamus mokslinių tyrimų metodus, suvoktų lingvistikos diskursą.

Dalyko tikslai

Dalyko tikslas – supažindinti su šiuolaikinėmis kalbotyros teorijomis ir metodologijomis, jų taikymo galimybėmis doktorantų tyrimuose.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

Bendroji dalis (doc. dr. Asta Balčiūnienė)

Trumpa kalbotyros raidos apžvalga. Kalbos raidos koncepcijos.
Jaunagratikų įtaka šiuolaikinės kalbos raidos hipotezėms.
Kalbos ekonomijos principo empiriniai pagrindai (A. Martinet, W. Moultonas).
Kalbos raidos ir tipologijos sąsajos (R. Jakobsonas). Svarbiausios mokyklos ir jų teorijos.
Deskriptyvinė lingvistika. Empirinio kalbos aprašymo technika ir metodika (L. Bloomfieldas ir E. Sapiras).
Struktūralizmas. Jo filosofinės ir metodologinės ištakos, struktūros sąvoka, svarbiausi struktūros tyrimo principai (F. de Saussure, C. Levi-Strauss ir kt.).
Etnolingvistika: kalbos ir tautos istorijos ryšio problema (J. Bartmiński ir kt.).
Transformacinė (generatyvinė) gramatika (N. Chomsky ir kt.).
Kognityvinė lingvistika (R. Lakoff, Ronald W. Langacker ir kt.).

Geolingvistika ir sociolingvistika (W. Labov, J. Taeldeman ir kt.).
Kompiuterinė lingvistika.

Specialioji dalis

Neologija ir neografija (dr. Rita Miliūnaitė)

Neologijos teorija. Naujažodžio samprata; Naujažodžių atsiradimo priežastys ir būdai. Naujažodžių klasifikacija. Naujažodžių funkcionavimo etapai. Naujažodžių santykis su kalbos norma. Kalbos vartotojų vaidmuo neologijos procese. Pagrindiniai neografijos metodai ir principai. Lietuvos ir užsienio naujažodžių žodynai (duomenynai) ir jų sudarymo principai. Skaitmeninė neografija: problematika ir metodologijos. Automatinio naujažodžių išgavimo įrankiai.

Sintaksinė semantika (dr. Loreta Vaičiulytė-Semėnienė)

Sintaksinė semantika – sintaksės ir semantikos sankryža. Leksinė ir gramatinė (morfologinė ir sintaksinė) semantika. Sintaksės mokslo orientyrai, vienetai, pagrindinės sąvokos. Sintaksinė struktūra, sintaksinė hierarchija. Sakinys, jo bruožai. Sakinių skirstymas. Sakinio semantinės ir sintaksinės sandaros santykis. Funkciniai ir struktūriniai sakinių tipai. Sakinys ir junginys. Semantinė sakinio struktūra. Sakinio semantika, susijusi su propozicijos orientavimu pagal kalbėjimo situaciją. Modalinė sakinio semantika.

Žodžių junginys ir konstrukcija. Žodžių junginio požymiai. Pagrindinis ir priklausomas dėmuo. Valentingumas ir jo sąsaja su sintaksine semantika. Komplementai ir modifikatoriai. Semantinė ir (morfo)sintaksinė priklausomybė. Semantiniai vaidmenys. Žodžių junginio semantika ir semantinė jų klasifikacija. Žodžių junginys ir analitinės žodžių formos (gramatinės analitinės konstrukcijos). Žodžių junginių santykis su kolokacijomis, idiomomis. Veiksmažodžių leksinėse analitinėse konstrukcijose semantika, reikšmės (ne)savarankiškumas.

(Socio)geolingvistika (prof. dr. Danguolė Mikulėnienė)

Dialektologija, sociolingvistika, geolingvistika. Jų santykis. Pasaulinės geolingvistikos mokyklos (Vokietijoje, Prancūzijoje, Olandijoje, Italijoje, Japonijoje ir kt.). *Laiko* ir *vietos* samprata. Konvergencija, divergencija ir išlyginimas. Sociogeolingvistikos ypatumai. Sociogeolingvistikos metodai ir jų taikymo galimybės. Socialinių tinklų teorijos taikymas dialektologijoje.

Geolingvistika ir tipologinė dialektologija. Dialektometrija. Naujųjų tarminių (tarmiškųjų) darinių formavimosi ypatumai. Daugiafunkcis vietinių kalbos variantų tyrimo modelis. Perceptyvinė dialektologija.

Kalbos atlasai, jų rūšys.

Terminologija (dr. Albina Aukšoriūtė)

Terminologija, specialioji kalba (LSP) ir profesinė komunikacija. Onomasiologinė ir semasiologinė terminologijos kryptys. Terminologijos teorijos raida. Bendroji terminologijos teorija. Komunikacinė terminologijos teorija. Socioterminologija ir kultūrinė terminologija. Tekstinė terminologija ir korpusų terminologija. Sociokognityvinė terminologija.

Freimų terminologija. Lietuvių terminologijos raidos apžvalga. Terminų ypatybės ir jiems keliami reikalavimai. Lietuviškų terminų kūrimo būdai: terminologizavimas, naujų terminų kūrimas, terminų skolinimasis. Terminų tvarkybos būdai. Terminografija. Terminų standartizacija ir kompiuterinė tvarkyba.

Žodžių daryba (dr. Daiva Murmulaitytė, doc. dr. Jolanta Vaskelienė)

Morfologinė žodžių daryba. Žodžių darybos analizės ir morfeminės analizės skirtumai. Darybos motyvacija. Darybos opozicija. Darybos pamatas. Darybos formantas. Darybos afiksai. Darybos morfonologiniai reiškiniai. Koreliacinė daryba. Darybos reikšmė, jos abstrakcijos laipsniai ir rūšys. Darybos reikšmės santykis su leksine reikšme. Darybos tipas. Darybos kategorija. Darybos tipo produktyvumas. Reguliarūs ir potenciniai dariniai. Netipinė daryba. Okazionalizmai. Žodžių darybos būdai. Tradicinis ir modernusis požiūris į lietuvių kalbos žodžių darybos būdus.

Nemorfologinė daryba. Maišyba (kontaminacija). Neformantinė daryba. Konversija. Kognityvistinis požiūris į žodžių darybą. Žodžių daryba kitų moderniųjų teorijų kontekste.

Tekstynų lingvistika (doc. dr. Erika Rimkutė)

Kalbos ištekliai ir technologijos. Tekstyno samprata, tekstynų rūšys. Tekstynų lingvistikos metodo taikymas rengiant leksikografinius išteklius, mokymui(si), gramatikos darbams; šiuo metodu gauti išvestiniai produktai: žodžių / pastoviųjų žodžių junginių sąrašai, kiekybinė informacija apie gramatinių kategorijų ir pan. pasiskirstymą. Tekstynų ir kompiuterinės lingvistikos sąsajos su kitomis mokslo sritimis.

Diskurso analizė (prof. dr. Jūratė Ruzaitė)

Apžvelgiama teorinių ir metodologinių perspektyvų įvairovė, pagrindinės mokyklos ir atstovai. Diskurso analizė lyginama su teksto lingvistika, kontrastine stilistika, retorikos tyrimais. Aiškinamos teksto funkcijos, teksto ir konteksto sąsajos, verbaliųjų ir neverbaliųjų aspektų sąveika tekstuose.

Studijų pasiekimų vertinimas

Lingvistinės literatūros studijos, analizė (25 proc.).
Dalyvavimas seminaruose (25 proc.).
Rašto darbas pasirinkta tema (50 proc.).

Pagrindinė literatūra

Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai

Bendroji dalis

Biber, D., Conrad, S. *Register, genre, and style*. Cambridge University Press, 2009.
De Saussure, F. *Bendrosios kalbotyros kursas*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2014.
Gudavičius, A. *Etnolingvistika*. Šiauliai, 2009.
Geeraerts D. (ed.). *Cognitive Linguistics: Basic Readings*. Berlin; New York: Mouton de Gruyter, 2006.
Fought, C. *Language and Ethnicity: Key Topics in Sociolinguistics*. Cambridge University Press, 2006.
Horrocks, G. *Generative Grammar*. First Edition. Routledge, 1987.
Yule, G. *The Study of Language*. Cambridge University Press, 2010.
Karaliūnas, S. *Kalbos vartojimas ir socialinis kontekstas*. Vilnius, 2008.
Labow, W. *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania press, 1972.
Langacker, Ronald, W. *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. Oxford University Press, 2008.
Marcinkevičienė R. *Žodžio reikšmė. Žodynai ir tekstynai*. Kaunas, 2011.
Mikulėnienė D., Meiliūnaitė V. ir kt. *XXI a. pradžios lietuvių tarmės: geolingvistinis ir sociolingvistinis tyrimas*. Kolektyvinė monografija. Vilnius, 2014.
Papaurelytė-Klovienė S. *Lingvistinės kultūrologijos bruožai*. Šiauliai, 2007.
The Handbook of Linguistics. Ed. By Mark Aronoff and Janie Rees-Miller. Blackwell Publishing, 2003.
The Handbook of Sociolinguistics. Ed. by Florian Coulmas. Blackwell Publishing, 1998.
The Oxford Handbook of Computational Linguistics. Ed. by Ruslan Mitkov. Second Edition. Oxford University Press, 2022.
Vykupel, B. *Hjelmslevo glosematika ir baltų kalbų fonologija*. Vilnius, 2005.
Wardhaugh, R., Fuller, Janet, M. *An Introduction to Sociolinguistics*. Seventh Edition. Wiley Blackwell Publishing, 2015.

Specialioji dalis

Neologija ir neografija

Jakaitienė Evalda, *Leksikologija*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2010, 205–221.
Klosa-Kückelhaus Annette, Kernerman Ilan, *Converging Lexicography and Neology*. *International Journal of Lexicography* 34 (3), 2021, 277–281. DOI: <https://doi.org/10.1093/ijl/ecab018>
Miliūnaitė Rita, *Neologijos terminija ir Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyno praktika*. – *Terminologija* 27, 2020, 81–107. DOI: 10.35321/term27-04
Štekauer Pavol, *On the Theory of Neologisms and Nonformations*. – *Australian Journal of Linguistics* 22 (1), 2002, 97–112. Prieiga internete: <http://dx.doi.org/10.1080/07268600120122571>

Sintaksinė semantika

Ägel Vilmos, Klaus Fischer, *Dependency Grammar and Valency Theory*. – Bernd Heine, Heiko Narrog (ed.), *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis* (2nd edn), 2015, 223–255.
Ambrazas Vytautas, *Lietuvių kalbos sakinio sintaksės ir semantinės struktūros vienetai*. – *Lietuvių kalbos sintaksės tyrinėjimai* (Lietuvių kalbotyros klausimai, t. XXV), 1986, Vilnius: Mokslas, 4–44.
Eppler Eva, Nikolas Gisborne, Andrew Rosta (ed.), *Word Grammar, Cognition and Dependency*, Cambridge University Press, 2024 (spaudoje).
Holvoet Axel 2009: *Bendrosios sintaksės pagrindai*, Vilnius: VU leidykla.
Lehmann Christian, *Thoughts on grammaticalization*. 3rd edition. Berlin: Language Science Press, 2015.

(Socio)geolingvistika

Handbook of Linguistic Variation: Volume 1 – Theories and Methods. Berlin: Mouton de Gruyter, 567–592, 2010. Prieiga: <http://www.uni-marburg.de/fb09/dsa/mitarbeiter/lameli/atlantien.pdf>.
Hansen S., Schwarz Ch., Stoeckle Ph., Streck T.(eds.). *Dialectological and Folk Dialectological Concepts of Space. Current Methods and Perspectives in Sociolinguistic Research on Dialect Change*. Berlin: Mouton de Gruyter, 2012.
Milroy, L., Gordon, M. *Sociolinguistics. Method and Interpretation*, Oxford: Blackwell Publishing,

2003.

Terminologija

Faber Pamela, L'Homme Marie-Claude (eds). *Theoretical Perspectives on Terminology: Explaining terms, concepts and specialized knowledge*. John Benjamins Publishing Company: Amsterdam./ Philadelphia, 2022.

Gaivenis Kazimieras, *Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkybos metmenys*. Vilnius: LKI Leidykla, 2002.

L'Homme Marie-Claude, *Lexical Semantics for Terminology: An introduction*. John Benjamins Publishing Company: Amsterdam./ Philadelphia, 2020.

Wright, Sue Ellen, and Gerhard Budin (eds), *Handbook of Terminology Management 1: Basic Aspects of Terminology Management*. Amsterdam: John Benjamins, 1997.

Žodžių daryba

Handbook of Word-formation. Ed. by Pavol Štekauer and Rochelle Lieber. – Dordrecht: Springer, 2005. <https://doi.org/10.1007/1-4020-3596-9>.

Urbutis Vincas, *Žodžių darybos teorija*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2009.

Word-formation. An international handbook of the languages of Europe. Ed. By Peter O. Müller, Ingeborg Ohnheiser, Susan Olsen, Franz Rainer. Vol. 1, Berlin, München, Boston: De Gruyter Mouton, 2015. <https://doi.org/10.1515/9783110246254>; vol. 2–5, Berlin, Boston: De Gruyter Mouton; <https://doi.org/10.1515/9783110246278>; <https://doi.org/10.1515/9783110375732>; <https://doi.org/10.1515/9783110379082>; <https://doi.org/10.1515/9783110424942>.

Tekstynų lingvistika

Darbai ir dienos (2000), t. 24. Vytauto Didžiojo universitetas.

Mcenery, Tony, Hardie Andrew (2011). *Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice* (Cambridge Textbooks in Linguistics). Cambridge University Press.

O'Keeffe, Anne, McCarthy Michael J. (eds.) (2022). *The Routledge Handbook of Corpus Linguistics*. 2nd ed. Routledge.

Diskurso analizė

Jewitt, C., Bezemer, J. & O'Halloran, K. 2016. *Introducing Multimodality*. London: Routledge.

Jones, H. Rodney (2024) *Discourse analysis. A resource book for students*. Routledge.

Tannen, Deborah, Heidi E. Hamilton & Deborah Schiffrin. (2018). *The Handbook of Discourse Analysis* (Blackwell Handbooks in Linguistics). 2nd ed. John Wiley & Sons.

Papildoma literatūra

Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai

Neologija ir neografija

Guerra Alexandre Rodríguez, *Dictionaries of neologisms: a review and proposals for its improvement*. *Open Linguistics* 2 (1), 2016, 528–556. DOI: <https://doi.org/10.1515/opli-2016-0028>.

Würschinger Quirin, *Lexical Innovation on the Web and Social Media: Emergence, Diffusion, and Social Variation in the Use of English Neologisms*. [Dissertation]. LMU. München: Faculty for Languages and Literatures, 2022. DOI: <https://doi.org/10.5282/edoc.32672>.

Sintaksinė semantika

Boye Kasper, Peter Harder, *A usage-based Theory of grammatical status and gramaticalization*. – *Language* 88(1), 2012, 1–44.

Dalrymple Mary (ed.), *Handbook of Lexical Functional Grammar*. Berlin: Language Science Press, 2023.

Heine Bernd, Tania Kuteva: *World Lexicon of Grammaticalization*. Cambridge University Press, 2004.

(Socio)geolingvistika

Language and Space – An International Handbook of Linguistic Variation: Volume 1 – Theories and Methods (eds. Peter Auer, Jürgen Erich Schmidt). Berlin: Mouton de Gruyter, 2010.

Overview of Methods in Dialectology, 9–26. Prieiga internete:

<http://www.let.rug.nl/~heeringa/dialectology/thesis/thesis02.pdf>.

Pelkey J. R. *Dialectology as Dialectic: Interpreting Phula Variation*. Berlin: De Gruyter Mouton. 2011.

Terminologija

Cabré Teresa, *Terminology. Cognition, language and communication*. John Benjamins Publishing Company: Amsterdam./ Philadelphia, 2023.

Kageura Kyo, *Terminological growth*. In *Theoretical Perspectives on Terminology. Explaining terms, concepts and specialized knowledge*. John Benjamins Publishing Company: Amsterdam / Philadelphia, 2022.

Kockaert Hendrik J., Steurs Frieda (eds), Handbook of Terminology. Volume 1. John Benjamins Publishing Company: Amsterdam / Philadelphia, 2017.

Žodžių daryba

Balčiūnienė Asta, Drukeinis Albinas, Kazlauskaitė Rūta, Vaskelienė Jolanta. *Praktinė bendrinės lietuvių kalbos gramatika*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2024.

<https://vlkk.lt/media/public/file/Leidiniai/Praktin%C4%97%20lietuvi%C5%B3%20kalbos%20gramatika%20Epd%20f.pdf>

Yenikeyeva Saniya, Klymenko Olga, Synergy of modern English word-formation system. *Linguistics and Culture Review*, 5(S1). 2021, 1110–1122. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS1.1495>.

Murmulaitytė Daiva. *Naujažodžių darybos ir morfemikos tyrimų perspektyvos* (Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyno atvejis). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2021.

Onysko Alexander, Michel Sascha (eds.), *Cognitive Perspectives on Word Formation*. New York: De Gruyter Mouton, 2010.

Smetona Antanas, Pagrindinių darybos būdų skyrimo klausimu. – *Acta Linguistica Lithuanica* 52, 2005, 83–89.

Tekstynų lingvistika

Csomas, E., Crawford, W. J., 2024. *Doing Corpus Linguistics* (2nd Edition). London: Routledge.

Kovalevskaitė, J., Bielinskienė, A., Rimkutė, E., 2024. *Tekstynais paremti kalbos vartosenos tyrimai leksikografijoje („Mokomojo lietuvių kalbos vartosenos leksikono“ atvejis)*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas. <https://doi.org/10.7220/9786094676154>.

Diskurso analizė

Gee, J. P. 2014. *An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method*. Routledge.

Johnstone, B. 2018. *Discourse analysis* (3rd ed.). Malden, MA: Wiley-Blackwell.

Reisigl, M. & Wodak, R. 2001. *Discourse and Discrimination. Rhetorics of Racism and Antisemitism*. London: Routledge.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Albina Auksoriūtė	LKI	dr.	albina.auksoriute@lki.lt
2.	Asta Balčiūnienė	KU	doc. dr.	asta.balciuniene@ku.lt
3.	Danguolė Mikulėnienė	LKI	prof. dr.	danguole.mikuleniene@lki.lt
4.	Rita Miliūnaitė	LKI	dr.	rita.miliunaite@lki.lt
5.	Daiva Murmulaitytė	LKI	dr.	daiva.murmulaityte@lki.lt
6.	Loreta Vaičiulytė-Semėnienė	LKI	dr.	loreta.semeniene@lki.lt
7.	Dalia Pakalniškienė	KU	prof. dr.	dalia.pakalniskiene@ku.lt
8.	Erika Rimkutė	VDU	doc. dr.	erika.rimkute@vdu.lt
9.	Jūratė Ruzaitė	VDU	prof. dr.	jurate.ruzaitė@vdu.lt
10.	Jolanta Vaskelienė	VUŠA	doc. dr.	jolanta.vaskeliene@sa.vu.lt

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Padalinys
FLG8008	5	Klaipėdos universitetas	Socialinių ir humanitarinių mokslų fakultetas
		Vytauto Didžiojo universitetas	Humanitarinių mokslų fakultetas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

ŠIUOLAIKINĖ LITERATŪROLOGIJA: TEORIJS IR METODAI

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

CONTEMPORARY LITERARY STUDIES: THEORIES AND METHODS

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	2,25
Konsultacijos	0,91
Seminarai	0,84
Individualus darbas	1

Anotacija lietuvių kalba

Šis dalykas skirtas filologijos srities literatūrologijos krypties doktorantūros studentams gilintis į šiuolaikines literatūrologijos teorijas ir analizės metodus, naudojamus tirti literatūros tekstus. Atsižvelgiant į jungtinę doktorantūrą sudariusių institucijų poreikius ir tikslingesnio pasirinkimo galimybes, dalyko tematika apima ne tik bendrąją kurso dalį, privalomą visiems doktorantūros studijų studentams, bet ir pasirenkamąją specialiąją pagal doktorantų tyrimų kryptį ir sritį.

Anotacija anglų kalba

This course is designed to provide PhD students with an in-depth insight into the theories of contemporary literary studies and the methods of analysis used in the study of literary texts. To meet the needs of the institutions that form the joint doctoral programme and to allow more targeted choices, the course includes not only the general part, which is compulsory for all doctoral students, but also an optional part, depending on the doctoral student's field of research and area of interest.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Filologijos doktorantūros studentai turi išmanyti šiuolaikinių literatūrologijos teorijų raidą ir naujausias tendencijas Lietuvoje ir pasaulyje, gebėti dirbti tarpdisciplininame tyrimų kontekste ir derinti įvairius literatūros tekstų analizės metodus, dalyvauti aktualiose mokslinėse diskusijose.

Dalyko tikslai

Dalyko tikslas – gilintis į naujausias šiuolaikinės literatūrologijos kryptis tiek teorijos, tiek metodologijos srityse, aptariant ir išbandant jų taikymo galimybes doktorantų tyrimuose.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

Bendroji dalis

Trumpa literatūros teorijų ir metodų apžvalga (į tekstą, autorių, skaitytoją, kontekstą orientuotos teorijos, metodologijos ir jų raida) (doc. dr. Indrė Žakevičienė)

Naratyvo teorijos konceptai ir analizės metodai. Tradiciniai ir nauji klausimai naratologijoje: klasikinė struktūralistinė (R. Barthes, G. Genette, A. J. Greimas, Sh. Rimmon-Kenan, M. Bal) ir postklasikinės naratologijos (D. Herman, M.-L. Ryan, L. Herman, B. Vervaeke, M. Fludernik ir kt.) (dr. Vija Viliūnaitė)

Receptijos teorija ir skaitytojo atsako metodas: trikomponentis literatūriškumo modelis; grožinio teksto analizės komentarų tipai; skaitymo analizės protokolų vertinimas (P. Stockwell, R. Tsur ir kt.) (doc. dr. Indrė Žakevičienė)

Literatūra ir lyčių studijos: feministinės minties istorija; feministinių literatūros teorijų apžvalga; naujausių lyčių studijų apžvalga ir jų reikšmė literatūros tyrimams (doc. dr. Žydrone Klevinskienė)

Literatūra ir kultūros studijos: postkolonijinė kritika; atminties ir poatminties studijos; literatūros geografija/topografija (V. Kelertas, A. Assmann, R.T. Tally Jr. ir kt.). (prof. Dalia Kuizininienė, doc. dr. Aurelija Mykoliaitytė)

Literatūra ir medijų studijos: komparatyvistinė metodologija; intertekstualumas; transmedialumas (I. O. Rajewsky ir kt.) (doc. dr. Rūta Eidukevičienė)

Specialioji dalis

Genetinė kritika. Genetinė tekstologija (prof. dr. Roma Bončkutė)

Tyrimo objektas ir tikslas. Naujoji rankraščio koncepcija. Rankraščių kaupimas ir genetinė klasifikacija. Rankraščių analizė. Teksto samprata. Teksto istorija. Genetinė kritika. Avantekstas (*un avant-texte*). Tekstų skelbimo tikslai ir formos. Rankraščio rengimas leidybai.

Kognityvinė poetika (doc. dr. Indrė Žakevičienė)

Skaitymo proceso analizės ypatumai. Diskurso apdorojimo būdai. Schemos ir scenarijaus samprata. Fono ir figūros sąveika. Sparčioji ir uždelstoji kategorizacija. Ironijos ir metaforų apdorojimas.

Sociologinės teorijos ir metodai šiuolaikinėje literatūrologijoje (doc. dr. Vijoletė Višomirskytė)

Socialinės literatūros gamybos sąlygos, literatūros kūrinų sociologija ir recepcijos sociologija.

Feministinė literatūros kritika (doc. dr. Žydronė Kolevinskienė)

Moters perspektyva: kultūra ir kūryba. Viešumas/privatumas. „Moteriškas rašymas“: kūnas, kūryba, teorija. Kalba, moteriškas tapatumas.

Postkolonijinė kritika (prof. dr. Dalia Kuizininė)

Metodologijos tarpdalykiškumas, teorijos taikymas diasporos ir sovietmečio tyrimams. Hibridinė tapatybė. Kultūrinių tradicijų mainai ir adaptacija, aš ir kitas, santykis su vieta svetimoje kultūrinėje aplinkoje. Kultūrinių realiųjų įvairovė fragmentacija literatūros tekste. Metodologijos kaita, tyrimai Vakaruose ir Lietuvoje.

Atminties ir poatminties konceptai (doc. dr. Aurelija Mykolaitytė)

Atminties/poatminties samprata ir šių konceptų taikymas literatūros tyrimuose. Meninės raiškos ypatumai. Literatūra ir kitų meno sričių kontekstai: teatro, kino, dailės ir pan. Atminties kultūros transformacijos visuomenėje ir literatūroje.

Literatūros intermedialumo studijos (doc. dr. Rūta Eidukevičienė)

Literatūros ir kitų menų sąsajos. Intermedialumo samprata literatūros studijų kontekste (kalba, vaizdas, garsas). Intermedialumo kategorijos (intermedialios nuorodos, medijų keitimas, medijų derinimas ir pan.). Transmediali naratologija.

Studijų pasiekimų vertinimas

Mokslinės literatūros studijos (25 proc.).

Dalyvavimas seminaruose (25 proc.).

Rašto darbas pasirinkta tema (50 proc.).

Pagrindinė literatūra

Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai

Bendroji dalis

Culler, J. D. *Literary Theory: a very short introduction*. New York (N.Y.): Oxford University Press, 2000.

Kjældgaard, L. et al. *Literature: An Introduction to Theory and Analysis*. 1st edition. [Online]. London: Bloomsbury Publishing Plc., 2017, <https://doi.org/10.5040/9781474272001>.

Stevens, A. H. *Literary Theory and Criticism: an introduction*. 2nd edition. Peterborough: Broadview Press, 2021.

Herman, D. *The Cambridge Companion to Narrative*. Cambridge: Cambridge University Press,

2012.

Herman, L. & Vervaeck, B. *Handbook of Narrative Analysis*. 2nd edition. Lincoln: UNP – Nebraska, 2019, <https://doi.org/10.2307/j.ctvr43mhw>.

Routledge Encyclopedia of Narrative Theory. Ed. by D. Herman, M. Jahn, and M.-L. Ryan. London and New York: Routledge, 2008.

Stockwell, P. *Cognitive Poetics. An Introduction*. Routledge, London and New York, 2002.

Feminism / Postmodernism. Ed. by J. Nicholson, Routledge: New York-London, 1990.

Marcus, L. *Auto/biographical discourses: Criticism, theory, practice*. Manchester University Press, 1994.

Gunning, D. *Postcolonial Literature*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2013.

Assmann, A., Conrad, S. (Ed.). *Memory in a Global Age. Discourses, Practices and Trajectories*, Basingstoke, New York: Palgrave MacMillan, 2010.

Spatial Literary Studies: Interdisciplinary Approaches to Space, Geography, and the Imagination. Ed. by R. T. Tally Jr. Routledge, 2020.

Rajewsky, I. O. „Intermediality, Intertextuality and Remediation: a Literary Perspective on Intermediality“, in: *Intermedialités*, 2005, nr. 6, p. 43–64.

Specialioji dalis

Genetinė kritika. Genetinė tekstologija.

Biasi, de P.-M. Genetinė kritika, in: D. Berges, P. Barberis, P.-M. de Biasi, M. Marini, G. Valency, *Literatūros analizės kritinių metodų pagrindai*, Vilnius: Baltos lankos, 1990, p. 15–47.

Gabler, H. W. *Text Genetics in Literary modernism and Other Essays*, Cambridge: Open Book Publishers, 2018. DOI: 10.11647/OBP.0120

Subačius, P. *Tekstologija. Teorijos ir praktikos gairės*, Vilnius: Aidai, 2001.

Kognityvinė poetika

Freeman, M. „Reading Readers Reading a Poem: From conceptual to cognitive integration“, 2020. Prieiga internetu: https://www.researchgate.net/publication/311814872_Reading_Readers_Reading_a_Poem_From_conceptual_to_cognitive_integration

Shen, Y. „Two levels of foregrounding in literary narratives“, in *Directions in Empirical Literary Studies*, edited by Sonia Zyngier, Marisa Bortolussi, Anna Chesnokova and Jan Auracher, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam, 2017, p. 145–153. Prieiga internetu: <https://www.researchgate.net/publication/300849308_Two_levels_of_foregrounding_in_literary_narratives>.

Tsur, R. *Aspects of Cognitive Poetics*, 1997. Prieiga internetu: <neurohumanitiestudies.eu/archivio/Tsur,_Aspects_of_Cognitive_Poetics.pdf>

Sociologinės teorijos ir metodai šiuolaikinėje literatūrologijoje

Sapiro, G. et al. *The Sociology of Literature*. 1st ed., Stanford University Press, 2023, <https://doi.org/10.1515/9781503637603>.

New Literary History, Vol. 41, No. 2 („New Sociologies of Literature“), 2010, <https://doi.org/10.1353/nlh.2010.0005>.

Feministinė analizė ir literatūra

Donath, P. *Regretting Motherhood*, North Atlantic Books, Berkeley, California, 2017.

Feminizmo ekskursai: Moters samprata nuo antikos iki postmodernizmo (sud. Karla Gruodis), Vilnius: Pradai, 1995.

Kaledin, E. *American Women in the 1950s. Mothers and more*, Boston: Twayne Publishers, 1984.

Litvinskaitė, D. *Nuo objekto link subjekto. Kūnas lietuvių moterų kūryboje*, Vilnius: Lietuvių

literatūros ir tautosakos institutas, 2013.
Woolf, V. *Savas kambarys* (bet kuris leidimas).

Postkolonijinė kritika

Baltic postcolonialism. Ed. by V. Kelertas, Amsterdam; New York, NY: Rodopi, 2006
Bhabha, K. H. *The Location of Culture*. London: Routledge, 1994
Laurušaitė, L. *Literatūra, mobilumas, imago: lietuvių ir latvių XXI a.(e)migracijos patirtys*, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2019.

Atminties ir poatminties konceptai

Erll, A., Nünning, A. (Hg.). *Cultural Memory Studies. An International and Interdisciplinary Handbook*, Berlin, New York, 2008.
Handbook of Culture and Memory. Ed. by B. Wagoner, Oxford: Oxford University Press, 2018.
Mykolaitytė, A. *Šiuolaikinės literatūros slinkty: tarp atminties ir užmaršties*, Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2024.

Literatūros intermedialumo studijos

Ryan, M. „Foundations of Transmedial Narratology“, in: *Narratology beyond Literary Criticism*, De Gruyter, 2005, p. 1–25.
Sager E., Laura M. *Writing and Filming the Painting. Ekphrasis in Literature and Film*, Amsterdam & New York: Rodopi, 2008.
Wolf, W. „Intermediality Revisited: Reflections on Word and Music Relations in the Context of a General Typology of Intermediality“, in: *Word and Music Studies*. Eds. Suzanne M. Lodato, Suzanne Aspden, Walter Bernhart. Amsterdam & New York: Rodopi, 2002, p. 13–34.

Papildoma literatūra

Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai

Abbott, H. P. *The Cambridge Introduction to Narrative*. Cambridge: Cambridge University Press.
Erll, A. *Narratology and Cultural Memory Studies*, in: *Narratology in the age of cross-disciplinary narrative research*. Ed. S. Heinen, R. Sommer. Berlin, New York: Walter de Gruyter, 2009.
Hühn, Pe. et al. (eds.): *The Living Handbook of Narratology*. Hamburg: Hamburg University.
Prieiga internetu: <https://www-archiv.fdm.uni-hamburg.de/lhn/contents.html>
Jurgutienė, A. *XX amžiaus literatūros teorijos: chrestomatija aukštųjų mokyklų studentams*. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2011.
Moslund, S. P. *Migration Literature and Hybridity: The Different Speeds of Transcultural Change*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010.
Rimmon-Kenan, Shl. *Narrative fiction: Contemporary Poetics*. London: Routledge, 2006.
Selected Essays on Intermediality by Werner Wolf (1992–2014). Theory and Typology, Literature-Music Relations, Transmedial Narratology, Miscellaneous Transmedial Phenomena. Ed. by W. Bernhart, Vol 10 (Studies in Intermediality), Brill, Rodopi, 2017.
Trumpas feministinės teorijos žinynas (sud. N. Arlauskaitė). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2010.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Roma Bončkutė	KU	Prof. dr.	roma.bonckute@ku.lt
2.	Rūta Eidukevičienė	VDU	Doc. dr.	ruta.eidukeviciene@vdu.lt
3.	Žydronė Kolevinskienė	VDU	Doc. dr.	zydrone.kolevinskiene@vdu.lt
4.	Dalia Kuiziniienė	VDU	Prof. dr.	dalia.kuiziniene@vdu.lt

5.	Aurelija Mykolaitytė	VDU	Doc. dr.	aurelija.mykolaityte@vdu.lt
6.	Vijolė Višomirskytė	VDU	Doc. dr.	vijole.visomirskyte@vdu.lt
7.	Indrė Žakevičienė	VDU	Doc. dr.	indre.zakeviciene@vdu.lt